

Jindřich Novotný - ekumenický průkopník českého baptizmu

~~ K. Dušek ~~

Před padesáti lety zemřel v Praze kazatel Jindřich Novotný ve věku šedesáti šesti let. Z katolictví k evangelictví přestoupil Novotný již za svého mládí v rodném Náchodsku. Působil tam evangelický laický kazatel Jan Balcar, jenž se později seznámil se svobodnou evangelickou církví ve Vratislavi a stal se nakonec jejím ordinovaným kazatelem v Bystrém.

Novotný ho následoval, ale jelikož se usadil v Praze jako obchodník, přistoupil do svobodné reformované církve. Nakonec se stal také jejím kazatelem. Pro kazatelství ho získali evangelický farář Šubert a misionář Van Anđel. V roce 1870 poslali Novotného do misijního ústavu do Chrischony u Basileje. Po svém návratu do Čech přišel při evangelizační činnosti do styku i s prací metodistické církve, v jejíchž službách tehdy stál bratr Václav Pázdrál.

V roce 1875 se Novotný oženil a r.1881 mu poslali ze Skotska nadaci, která mu umožnila odebrat se s manželkou a dvěma dětmi do Edinburku na Free College, kde mohl studovat v ekumenickém ovzduší. Ale s baptisty tam nepřišel do styku, ti měli už své vlastní kazatelské ústavy. Když se vrátil do Prahy, stal se r. 1884 kazatelem svob. ref. církve v Praze. Při své činnosti se setkal s biblickým kolportérem A. Meereisem, jenž jako baptista svědčil Novotnému o pravdě biblického křtu a na jeho přání mu opatřil i literaturu o křtu. Novotný dospěl k názoru, že křtění věřících osob je správné. Přestal křtít děti. Mimo to jej tížilo svědomí pro závislost na zahraniční společnosti a určitý druh amerikanismu. Společnost spatřovala v Novotném tvrdohlavce a dala mu výpověď. Novotný pak založil na Žižkově samostatný sbor, ve kterém byla otázka křtu volná, tj. kdo chtěl dát pokřtít své dítě, mohl si k tomu pozvat faráře nebo kazatele, který děti křtil. Ale ani tato praxe – jako dvojakost – Novotného neuspokojovala.

O nespokojenosti Novotného věděl bratr Meereis, jenž tehdy již pracoval jako kazatel baptistů v Polsku. Napsal mu, aby přijel do Lodže a dal se pokřtít kazatelem Ondrou, jenž tam již řadu let působil jako kazatel velkého sboru čítajícího kolem 2000 členů. V době protireformace se značná část příslušníků Jednoty bratrské vystěhovala do Saska, kde se pak poluterštila a nakonec i poněmčila. Potomek těchto exulantů, Karel Ondra, se v Polsku stává baptistou a získává stovky členů pro baptismus. Nad tímto faktem se zamýšlí – a vidí ho zblízka – bratr Novotný. Vrací se do Prahy, vzdává se svého žižkovského sboru a stává se r. 1885 kazatelem nově utvořeného sboru šestnácti roztroušených baptistů, které na Podřipsku získal A.Meereis.

Mezi jmény členů, které pak kazatel Novotný získal, nalézáme jméno Václava Králíčka. Bratr Králíček odešel na studie na baptistický seminář v Hamburku, a pak se stal kazatelem českého sboru baptistů v Chicagu. Přiklonil se tam k historické škole, která baptismus nepokládala za protestantismus, nýbrž za samostatný směr. Když se bratr Králíček r. 1911 stal kazatelem baptistů v Brně a vydával tam časopis Bratrská jednota, šířil v něm názor, že baptisté nejsou protestanté, že je menší rozdíl mezi katolicismem a protestantismem než mezi protestantismem a baptismem. Bratr

Novotný v časopise baptistů Posel pokoje s Králíčkem silně polemizoval.

Baptisté nikomu jeho přesvědčení nebrali ani mu své nevnucovali. I přes rozdíly přesvědčení je možná spolupráce. Čeští baptisté byli tehdy přesvědčeni, že baptismus je protestantismus, zatímco moravští baptisté toto přesvědčení nesdíleli. Přesto se však sjížděli k společným bratrským konferencím. Životní škola vedla bratra Novotného cestou ekumenickou; proto si na ni zvykl. Bratra Králíčka však vedla historická škola cestou autonomního baptismu. Oba důrazy jsou nutné a spolupráce přináší ovoce úspěchů. Skutečný přínos baptismu k ekumenické spolupráci je nemyslitelný bez věrnosti baptistickým zásadám, o nichž jsou baptisté hluboce přesvědčeni, že se opírají nejen o literu Písma, nýbrž přímo o slovo Boží a jeho Ducha. Jsou to tyto zásady:

1. Uplatňování autority Božího slova v praxi.
2. Organizování církve jako sborů věřících v Krista s křtěním jenom věřících.
3. Uskutečňování svobody svědomí a víry, kde ani rodiče nemají právo vnucovat dětem náboženské úkony bez jejich zralého souhlasu.
4. Evangelizování posluchačů církve, kde každé nové generaci baptistů musí být plnost evangelia se všemi zásadními důsledky vždy znovu předkládána k osobnímu rozhodnutí.

Věříme, že Pán církve vedl Jindřicha Novotného takovou cestou životní, aby se mohl stát průkopníkem sborů, které se takovými zásadami řídí, a přece jsou ochotny spolupracovat s jinými církevními sbory na společné roli Boží.

[Kostnické jiskry](#) 1962

Poznámka: Článek byl prvně digitálně publikován na webu baptismus.estranky.cz.